

“IJTIMOIY ISHCHILAR TAYYORLASH TIZIMINING TARIXI VA HOZIRGI KUNDAGI INNOVATSION YONDOSHUVLARI”

Namangan davlat pedagogika instituti

*IJT-AU-25 guruh talabasi **Ibrohimova Dilafruz***

*Ilmiy rahbar: **Habibjonova Nodira**.*

Annotatsiya

Ushbu maqolada ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimining tarixi va hozirgi kundagi innovatsion yondoshuvlari tahlil qilinadi. XIX asrdan boshlab shakllangan dastlabki ijtimoiy ish maktablari, universitet tizimi va zamonaviy pedagogik innovatsiyalarning roli o‘rganiladi. Tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, tarixiy tajribalar va innovatsion metodlar uyg‘unligi ijtimoiy ishchilar malakasini oshirish va amaliyotga tayyorlash sifatini sezilarli darajada yaxshilamoqda.

Kalit so‘zlar: ijtimoiy ish, ijtimoiy ishchilar tayyorlash, innovatsion yondoshuvlar, ta’lim tizimi, professional tayyorgarlik, universitet dasturlari, interaktiv trening, simulyatsiya, global tajriba, tarixiy rivojlanish.

Аннотация

В статье анализируется история подготовки социальных работников и современные инновационные подходы в этой сфере. Рассматриваются первые школы социальной работы XIX века, университетская система подготовки специалистов и современные педагогические инновации. Исследование показывает, что сочетание исторического опыта и инновационных методов значительно повышает квалификацию социальных работников и улучшает их практическую подготовку.

Ключевые слова: социальная работа, подготовка социальных работников, инновационные подходы, система образования, профессиональная подготовка, университетские программы, интерактивные тренинги, симуляция, глобальный опыт, историческое развитие.

Abstract

This article examines the history of social work education and current innovative approaches in the field. It explores the first social work schools of the 19th century, the university-based training system, and modern pedagogical innovations. The study shows that combining historical experience with innovative methods significantly enhances social workers’ skills and improves their practical readiness.

Keywords: social work, social worker training, innovative approaches, education system, professional preparation, university programs, interactive training, simulation, global experience, historical development.

Kirish

Ijtimoiy ish sohasida professional kadrlarni tayyorlash tizimi XIX asr oxirlaridan boshlab rivojlanib kelmoqda. Ushbu jarayon bir vaqtning o'zida urbanizatsiya, sanoatlashtirish, gumanitar inqirozlar va davlat siyosati ta'sirida shakllangan. Shaxsiy kuzatuvim shuki, ijtimoiy ishning professional kasb sifatida tan olinishi aynan universitet va kollejlarda darajasida tizimli ta'lim dasturlarining yaratilishi bilan bog'liq [1], [2]. Bugungi kunda esa bu tizim zamonaviy innovatsion yondoshuvlar, texnologiyalar va integratsion metodlarni o'z ichiga olgan holda rivojlanmoqda [3], [4]. Ijtimoiy ish sohasi insoniyat tarixidagi eng muhim ijtimoiy ehtiyojlarga javob berish jarayonida shakllangan. Mening shaxsiy kuzatuvim shuki, ijtimoiy ishchilarni tayyorlash tizimi faqat kasbiy bilim berishdan iborat emas, balki jamiyatdagi murakkab ijtimoiy muammolarni hal qilishga qaratilgan strategik missiya hisoblanadi. XIX asrdan boshlab tashkil etilgan birinchi ijtimoiy ish maktablari va universitet kurslari gumanitar inqirozlar, urbanizatsiya va sanoatlashtirish natijasida yuzaga kelgan ijtimoiy ehtiyojlarga javob sifatida vujudga kelgan [1], [2]. Bugungi kunda esa ijtimoiy ishchilarni tayyorlash jarayoni sezilarli darajada o'zgardi. Innovatsion pedagogik metodlar — interaktiv treninglar, simulyatsiya va onlayn kurslar — nafaqat bilim darajasini oshiradi, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish va professional etikaning shakllanishiga ham xizmat qiladi [3], [4]. Shu nuqtai nazardan, tarixiy tajriba va zamonaviy innovatsiyalar uyg'unligi ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Shaxsiy fikrim shuki, ijtimoiy ishchilarni tayyorlash tizimini chuqur o'rganish nafaqat akademik va ilmiy qiziqish, balki jamiyatdagi ijtimoiy adolatni mustahkamlash, zaif guruhlarining ehtiyojlariga samarali javob berish imkoniyatini yaratadi. Shu sababli, tadqiqotning asosiy maqsadi — ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimining tarixiy rivojlanishini o'rganish va zamonaviy innovatsion yondoshuvlarni tahlil qilishdir.

2. Metodologiya

Tadqiqot metodologiyasi quyidagi yondashuvlarni o'z ichiga oladi:

1. Tarixiy-tahliliy metod — XIX–XX asr ijtimoiy ish maktablari va universitet kurslarini o'rganish [1], [5].
2. Qiyosiy metod — AQSh, Yevropa va Osiyo mamlakatlaridagi ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimlarini solishtirish [2], [6].
3. Tahliliy metod — zamonaviy innovatsion yondoshuvlar (online ta'lim, simulyatsiya, interaktiv treninglar) samarasini baholash [3], [7]. Ushbu tadqiqot ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimining tarixiy rivoji va zamonaviy innovatsion yondoshuvlarini tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, kompleks metodologik yondashuvdan foydalanildi. Mening shaxsiy kuzatuvim shuki, ushbu mavzu to'litushunish uchun faqat tarixiy manbalarga tayanish yetarli emas; zamonaviy pedagogik innovatsiyalar va global tajribalarni ham hisobga olish zarur. Umuman olganda, ushbu metodologik

yondashuvlar uygʻunligi tadqiqotga ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimining tarixiy rivojlanishi va bugungi kundagi innovatsion metodlar oʻrtasidagi bogʻliqlikni chuqur tahlil qilish imkonini berdi. Shaxsiy kuzatuvim shuki, metodlar kombinatsiyasi mavzuni akademik va amaliy nuqtai nazardan mukammal yoritishga xizmat qilmoqda.

3.Muhokama

Natijalarni tahlil qilish shuni koʻrsatadiki, ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimi tarixan murakkab va ijtimoiy-iqtisodiy omillar bilan uzviy bogʻliq. Tarixiy rivojlanish va zamonaviy innovatsiyalar bir-birini toʻldiradi. Shaxsiy kuzatuvim shuki, tarixiy tajribalar va bugungi zamonaviy metodlar uygʻunligi ijtimoiy ishning sifatini oshirish, kadrlar malakasini rivojlantirish va amaliyotga tayyorlash jarayonini sezilarli darajada yaxshilamoqda [1], [3], [5]. Shuningdek, zamonaviy innovatsion yondoshuvlar global standartlarni oʻzlashtirishga, interdisciplinar koʻnikmalarni rivojlantirishga va kadrlarning mustaqil fikrlash qobiliyatini oshirishga xizmat qilmoqda [4], [7], [9]. Shu bois, shaxsiy fikrim shuki, tarixiy asoslarni bilish bugungi pedagogik i innovatsiyalarni samarali qoʻllash uchun muhimdir. Umuman olganda, muhokama qismi shuni tasdiqlaydi: ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimi tarixiy rivojlanish jarayonlari va innovatsion pedagogik yondoshuvlarning uygʻunligi natijasida bugungi kunda professional va samarali tizimga aylangan. Shu bilan birga, shaxsiy tahlilim shuki, innovatsion metodlar orqali ijtimoiy ishchilarning malakasini oshirish va jamiyatdagi ijtimoiy ehtiyojlarga samarali javob berish imkoniyati kengaygan.

4.Natijalar (Results)

1. Tarixiy rivojlanish: Ijtimoiy ishchilarning birinchi tayyorlash maktablari AQShda XIX asr oxirida va XX asr boshida tashkil etilgan. Jane Addams va Mary Richmondning amaliyotlari dastlabki kurslar uchun asos boʻlgan [1], [2].

2. Universitet tizimi va standartlashtirish: XX asrda universitetlar ijtimoiy ish sohasida bakalavr, magistr va doktorantura dasturlarini joriy etdi. Bu kadrlar tayyorlash sifatini oshirish va professional standartlarni shakllantirishga xizmat qildi [5], [6]. 3. Hozirgi innovatsion yondoshuvlar: Bugungi kunda virtual laboratoriyalar, simulyatsiya metodlari, onlayn kurslar va interaktiv treninglar yordamida ijtimoiy ishchilarning amaliy koʻnikmalari rivojlantirilmoqda [3], [7]. Shu bilan birga, global va milliy tajribalarni integratsiyalash orqali yangi pedagogik modellar joriy etilmoqda [4], [8]. XX asr davomida universitetlar ijtimoiy ish sohasida bakalavr, magistr va doktorantura dasturlarini joriy qilib, kadrlar tayyorlash sifatini sezilarli darajada oshirdi [5], [6]. Shaxsiy fikrim shuki, universitet tizimi ijtimoiy ishchilarning professional malakasini tizimli rivojlantirish va global standartlarga moslashtirish imkonini yaratdi. Hozirgi kunda esa innovatsion yondoshuvlar — interaktiv treninglar, simulyatsiya, virtual laboratoriyalar va onlayn kurslar — ijtimoiy ishchilarni tayyorlash jarayonini yanada samarali qilmoqda [3], [7]. Shaxsiy kuzatuvim shuki, bu innovatsiyalar nafaqat amaliy koʻnikmalarni rivojlantiradi, balki murakkab ijtimoiy

vaziyatlarni tahlil qilish, muammolarni hal qilish va multidisipliner ko'nikmalarni shakllantirish imkonini beradi. Shuningdek, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, global tajribalarni integratsiyalash va zamonaviy pedagogik metodlarni qo'llash ijtimoiy ishchilarning kasbiy malakasini oshirish va jamiyatdagi ijtimoiy ehtiyojlarga samarali javob berish imkoniyatini kengaytiradi [4], [8], [9]. Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimi tarixiy rivojlanish va zamonaviy innovatsion yondoshuvlar uyg'unligi natijasida bugungi kunda professional va samarali tizimga aylangan. Shu bilan birga, shaxsiy tahlilim shuki, innovatsion metodlarni qo'llash ijtimoiy ishchilarning bilim darajasini va amaliy malakasini sezilarli darajada oshirmoqda. Shaxsiy fikrim shuki, innovatsion yondoshuvlar nafaqat bilim berish, balki kasbiy malaka va professional etikaning shakllanishini ham sezilarli darajada yaxshilamoqda.

5.Xulosa

Ijtimoiy ishchilar tayyorlash tizimi XIX asrdan boshlab professional soha sifatida shakllangan va bugungi kunda innovatsion metodlar yordamida yanada takomillashmoqda. Tarixiy tajribalar, universitet tizimi va innovatsion pedagogik yondoshuvlar uyg'unligi ijtimoiy ishchilarning malakasini oshirish va zamonaviy talablar bilan moslashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, global tajribalarni integratsiyalash va interaktiv metodlarni joriy etish kadrlar tayyorlash sifatini sezilarli darajada oshirmoqda. Shaxsiy fikrim shuki, zamonaviy innovatsion yondoshuvlar — interaktiv treninglar, simulyatsiya, virtual laboratoriyalar va onlayn kurslar — ijtimoiy ishchilarning amaliy malakasini oshirish, multidisipliner ko'nikmalarini rivojlantirish va global standartlarga moslashish imkonini beradi. Shu bilan birga, tarixiy tajribalarni o'rganish va ularni zamonaviy metodlar bilan uyg'unlashtirish ijtimoiy ishchilarning kasbiy tayyorgarligini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

6.Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Addams, J. Twenty Years at Hull House. Chicago: Macmillan, 1910.
2. Richmond, M. E. Social Diagnosis. New York: Russell Sage Foundation, 1917.
3. Payne, M. Modern Social Work Theory. London: Palgrave Macmillan, 2014.
4. Dominelli, L. Social Work in a Globalizing World. Cambridge: Polity Press, 2010.
5. Finkelman, J. The Origins of Social Work Education. New York: Routledge, 2007.
6. Popple, P., & Leighninger, L. Social Work, Social Welfare, and American Society. Boston: Allyn & Bacon, 2011.
7. Healy, L. M. International Social Work. Oxford: Oxford University Press, 2008.
8. Specht, H., & Courtney, M. Unfaithful Angels. New York: Free P
9. Chambers, D., & Wedel, K. Social Policy and Social Programs. Boston: Pearson, 2018.
10. Zastrow, C. Introduction to Social Work and Social Welfare. Boston: Cengage Learning, 2016.